

In 2002 waren Hans Neven en Henk Sissing niet als enigen onder de indruk van *Être et Avoir*, een film-documentaire over een Franse plattelandsschool. In de klas van schoolmeester Georges Lopez komen alle facetten van het lesgeven aan bod. En de meester blijkt een gave te bezitten de leerlingen op hun gemak te stellen, en geeft ze alle ruimte om ze te laten zijn wie ze zijn.

Naar aanleiding van deze be- kroonde en zeer gewaardeerde Franse documentaire gingen ze op zoek naar meer inspirerende onderwijsfilms. *Eén (bewegend) beeld zegt immers meer dan 1.000 woorden*. Maar die zoektocht is uit de hand gelopen, stelt Sissing vast. "We beschikken inmiddels over zo'n 200 films en documentaires van over de hele wereld, over een periode van zeventig jaar. En die verzameling neemt nog steeds in omvang toe."

Maar die verzameling is niets waard als je deze voor jezelf blijft houden. Als rector van het Comenius in Rotterdam startte Hans Neven zijn eigen OnderwijsFilm-Festival. En niet toevallig was *Children Full of Life* bij de eerste editie in 2011 de openingsfilm. "Nu wordt het COFF 2012 opgedragen aan én geopend door Mr. Kanamori," meldt de schoolleider. "De essentie van zijn werk - 'Als één iemand niet gelukkig is, is niemand gelukkig' - is een inspirerende boodschap voor alle onderwijzers."

Op dinsdagmiddag 11 september zullen honderden leraren en schoolleiders, voornamelijk van de Rotterdamse scholengemeenschap, hun keuze maken uit een reeks kwaliteitsrijke onderwijsfilms.

In deze krant een klein overzicht:

Vuur

Samen met Marianne Bloemendaal rijd ik op 19 juni 2012 naar Driebergen. Ik heb haar gewezen op deze speciale lerarenbijeenkomst van hetkind.org Omdat ik haar als leraar ken, en haar bevoegenheid en passie voor het kind.

Maar wat kunnen we van deze avond met 'Kanamori-leraren' verwachten? Wie zullen er allemaal zijn? Wat staat er op het programma? Wat wordt er van ons, van mij, verwacht? Langzaam maar zeker vult de tuin en de bar van de oude villa op landgoed De Horst zich met mensen, met warmte, met stralende ogen, met enthousiaste verhalen. De grote kring die zich even later vormt rondom de introductie van Marcel

van Herpen symboliseert en creëert verbondenheid. Is dit al niet het ultieme Kanamori-gevoel?

We verdelen ons in kleinere groepjes, sluiten aan bij degenen die we een kwartier geleden nog niet kenden. En dan zie je, voel en ervaar je hoe die verbondenheid zich verdiept en verwantschap wordt. We kunnen elkaar diep in de ogen kijken en van elkaar zien wie we écht zijn.

Eigenlijk is deze ervaring niet anders dan wat wij elke dag opnieuw beleven met 'onze' kinderen. Kom binnen... hier ben ik.... dit ben ik....voor jou... Wat ben jij mooi en waardevol zoals je

bent.... laten we samen werken aan een wereld waarin jij en ik en ALLE anderen om ons heen gelukkig kunnen zijn...

Wanneer we op het eind van de avond weer in de kring samenkomen, brandt er een haardvuur op het grasveld. En er is ook een ander symbolisch vuur opgeblaaid dat ongetwijfeld verder gedragen wordt naar personeelskamers en klaslokalen in heel Nederland. De plek waar iedereen de volgende morgen weer zal verschijnen. Met een open mind en open armen. Om de juf of meester te zijn die niet rust voordat elk kind gelukkig is.

- Marlies Bolsius, Stichting Focolare

Eén beeld zegt soms meer dan 1.000 woorden

4 De groene hemel

Meester Bert is de Amsterdamse schooltuinleraar die in veertig jaar tijd zo'n 20.000 kinderen aan het schoffelen kreeg; stadskinderen die nog nooit met hun handen in de aarde hebben gewroet. Onder zijn bezielende leiding leren ze zaaien, onkruid wieden en oogsten. Maar vooral leert hij ze verantwoordelijkheid nemen. Bert is de geboren onderwijzer, die precies weet wat en hoe hij iets moet zeggen om de kinderen te boeien en te laten groeien. Hij respecteert hun eigenheid, maar leert ze ook om respectvol samen met elkaar en de natuur te laten leven.

5 Just a beginning

De kleuters in de klas van juf Pascaline hebben wekelijks een opmerkelijke les op het rooster staan, namelijk filosofie. In deze les leren de klasgenoten hun gevoelens te uiten en te luisteren naar de gedachten van anderen, terwijl ze discussiëren over onderwerpen als liefde, macht en de dood. Tijdens deze gesprekken met het oog op de toekomst laten de enthousiaste filosofen geen kans voorbij gaan om hun mening te geven.

6 Jeroen Jeroen

Jeroen Jeroen is een documentaire over een autistische jongen en het geduld van de begeleider Kevin. Vanwege zijn aanpak heeft hij constant zorg en begeleiding nodig. Jeroen is aanhankelijk, charmant en geestig, maar ook zeer onhandelbaar. Voortdurend maakt hij dingen kapot. De 15-jarige autistische Jeroen is een puber, maar gedraagt zich als een kleuter. De documentaire geeft een indringend beeld van hoe de handicap van Jeroen ingrijpt in het leven van de mensen om hem heen.

7 A touch of greatness

Albert Cullum brak een lans voor de 'public school teachers' in de jaren vijftig en zestig. Deze film toont hoe hij studenten van alle leeftijden inspireerde via nieuwe prikkels en verbeelding. Hij daagde ze uit om in theaterproducties te acteren, vooral in klassiek werk. Het was onconventioneel, maar baanbrekend.

8 Portraits in courage

Deze UNESCO-documentaire toont het lef en de moed van leraren die zich dagelijks bekommeren om kinderen uit arme, gewelddadige leefomstandigheden. Het is een eerbetoon aan hun integriteit, hun toewijding en commitment aan hun missie. Van Brazilië tot Mongolië, van Zuid-Afrika tot de VS. Ze brengen de urgentie van hun werk en de wereld waarin deze kinderen opgroeien dichterbij. Veel van deze leraren willen hun vak blijven uitoefenen, maar lage lonen dwingen hen om bijbaantjes te nemen om te overleven.

9 Klassenleben

Al geruime tijd is een aantal Duitse scholen bezig om passend onderwijs vorm te geven. De Berlijnse Flaming School is de meest ervaren school op het gebied van inclusief onderwijs. Zij hebben ervaring met deze wijze van werken sinds 1975. Klassenleben vertelt het verhaal van een semester in de vijfde klas, de verschillende kinderen, en de uitdaging bij het leren. De kinderen in de klassen van deze school zijn zo divers als de samenleving zelf. Iedere leerling is met zijn of haar geestelijke en lichamelijke capaciteiten volledig geïntegreerd in het onderwijs. Is in dergelijke heterogene groepen te werken?

10 Bridge over the Wadi

In 2004 startte een groep Palestijnse en Israëlische ouders en leraren een experiment in de Israëlische Wadi Valley. In de school, de Bridge Over The Wadi geheten, worden vijftig Joodse én vijftig Arabische kinderen onderwezen. De school was tweetalig, zowel Hebreeuws als Arabisch, met exact evenveel Palestijnse als Israëlische leraren, plus een Joodse en een Palestijnse schoolleider. Alle kinderen werden uitgenodigd om deel te nemen aan alle religieuze vieringen, ongeacht geloof. Er is veel weerstand bij de start, maar langzaam groeit de school naar een plek waar grenzen en onoverbrugbare verschillen verdwijnen.

Met dan aan Rikie van Blijswijk

Nationaal Onderwijs-FilmFestival (NOFF)

In de Nationale Onderwijs-Week (1 t/m 5 oktober) wordt een begin gemaakt met het Nationale OnderwijsFilmFestival (NOFF).

In vijf steden, in filmtheaters van Pathé, worden op middagen en avonden speciale onderwijsfilms vertoond. Het festival opent in Breda, de onderwijsstad van het jaar, met een vertoning van 'de film van het jaar' en een debat naar aanleiding van deze film.

Het festival is er op gericht zowel leraren, het grote publiek, als leerlingen in aanraking te brengen met de bijzondere en inspirerende kanten van onderwijs. Het ligt in de bedoeling om jaarlijks een onderwijsfilm te bekronen met de titel 'Onderwijsfilm van het jaar'. Naast deze keuze wordt voor de Onderwijsweek een bijzondere selectie films gemaakt gericht op het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs.

Meer weten over films voor uw eigen onderwijspraktijk? Neem dan contact met Hans Neven en Henk Sissing www.onderwijsfilmfestival.nl

Perfekte overwinning

"Ik was erg onder de indruk. Zelfs volwassenen kunnen dat niet. Het was perfect ... een perfecte overwinning voor de kinderen." Met deze woorden eindigt Toshiro Kanamori het fragment waar we met ons onderwijsteam ademloos naar hebben gekeken. We zagen hoe meester Kanamori zijn leerling Yuto aanspreekt op zijn storende gedrag. Yuto mag niet meer meedoen met het vlotvaren; een project waar de kinderen al maanden naar uitkijken. Maar dat accepteert de klas niet. Er volgt een indrukwekkend tafereel. Yo, een klasgenoot, neemt het op voor Yuto. Hij doet dit op een uiterst respectvolle wijze en vanuit de volle overtuiging dat het oneerlijk is. Een indrukwekkend staaltje empathie en medeverantwoordelijkheid!

Kranten koppen op dit moment met een veelvoud aan artikelen over de individualisering van onze maatschappij. Politieke partijen komen in het licht van deze individualisering tegenover elkaar te staan. En dat is vreemd. De mens is namelijk in de kern een sociaal wezen. De erkenning van onszelf, het verlangen naar veiligheid, liefde, vriendschap, respect en waardering. We hebben daar 'de ander' voor nodig. En die ander heeft ons daarvoor weer nodig. Niet voor niets vergroot het leven in groepen de kans op overleven in het algemeen. Kinderen staan nog heel dicht bij het gegeven dat je afhankelijk bent van en gericht bent op de ander. Hun basisvertrouwen is daarop gebaseerd. Dit basisvertrouwen (hechting)

is het fundament voor ons dagelijks handelen. De volwassene die voor dit gegeven open staat en goed kijkt, leert veel van kinderen. Aandacht voor altruïsme en empathie is dus meer dan alleen maar wenselijk. Het vraagt om leerkrachten die aandacht hebben voor de sfeer in de groep en voor het individu.

Neem de tijd. Raak in gesprek. Drink thee met de groep. Kom dichterbij door te praten, te luisteren. Dat hoeft echt niet vaak. Maar doe het! Dit is belangrijk ... en het begin van een perfecte overwinning.

- Barry Redeker, Basisschool De Lunetten in Heemskerk